

КОЛИЧЕСТВЕН АНАЛИЗ НА ТЕКСТ НА ПАНЕВРИТМИЯТА ПО МЕТОДА КОНТЕНТ АНАЛИЗ

Даниела Анчева

1. ЦЕЛ

Изследването има за цел да определи:

1. Кой са темите в текста на Паневритмията.
2. Кой са главните и най-често срещани теми.

2. МЕТОД

Използван е количественият контентⁱ анализ. Контент анализът е популярен метод за изследване на текстове. Количественият анализ изследва присъствието на думи и темиⁱⁱ и честотата им на употреба. Качественият анализ изследва по-задълбочено смисъла и връзките между думите.

Методът е интердисциплинарен и се използва в социологията, психологията, литературата, политическите науки и др. С него се определят основни теми и тенденции в текста; отношение, психическо и емоционално състояние на автора и реципиента; културни и исторически особености; промени в общественото мнение; кой е авторът и др.ⁱⁱⁱ Адаптиран е за анализ на образи.

Методът е високонадежден, когато категориите са добре дефинирани.^{iv} В началото възниква^v като количествен метод за изследване на политически въпроси и пропаганда в масмедията. Още през 1910 година социологът М. Weber използва подобен метод в Германия. Теоретичните основи поставят P.F. Lazarsfeld и H. Lasswell в САЩ през 30-те години. През 40-те методът набира популярност и първият учебник се публикува 1952 (V. Berelson). През 50-те и 60-те се разработва качественият^{vi} контент анализ и методът навлиза в редица научни сфери; адаптира се и за не-текстова информация. През 60-те в Харвард се разработва първата широко достъпна софтуерна програма, General Inquirer. От 80-те започват да се разпространяват поредица от компютърни програми, както за количествен, така и за качествен анализ. Днес широко се използват и двата варианта на метода.^{vii}

3. ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Стандартната методика включва:^{viii} 1. Определя се *въпрос* за анализ. 2. Определят се основните теми^{ix}, с анализа на които ще се отговори на поставения въпрос. 3. Всяка основна тема се представя чрез категории (подтеми). Определят се *категиорите*: брой и какво включват. 4. Избира се *текст* за анализ: пълен или представителна извадка. 5. Определя се *единица за анализ*: този отрязък от текста, който ще се кодира. Това е дума, фраза, изречение и др. 6. Избира се *типа анализ*: присъствие, честота, интензивност или време-пространство. 7. *Кодира се* текстът: маркира се с цифренобуквени кодове, които са съкратено означение за категориите (т.е. приписва се на мерните единици в текста принадлежност към дадена категория). Резултатите могат да се нанесат в *кодировъчна матрица* (таблица). 8. Решава се какво да се прави с *излишната информация*. 9. *Анализ*.

За постигане на целта на изследването методиката се използва на няколко етапа и частично в обратна последователност, тъй като няма предварителна нагласа кои теми да се търсят. Етапите са следните:

- 1) Избор на *текст*: пълният вариант на целия текст на Паневритмията.^x
- 2) Избор на *типа анализ*: присъствие и честота на употреба.
- 3) Избор на *единица за анализ*: пълнозначната думата (изключваме служебните думи).
- 4) Допускаме, че на всяка дума ще бъде приписана категория. Думите са 2536. За да ги редуцираме, изготвяме *речник на текста* (виж ПРИЛОЖЕНИЯ). Той съдържа 400

пълнозначни думи, подредени по азбучен ред с честота на употреба. За да се избегнат неясноти при кодирането, речникът е съставен по определени правила.^{xi}

- 5) Допускаме, че думите с най-голяма честота кодират категории на основни теми. Затова изготвяме *честотен речник*, в който думите се препоръждат по честота.
- 6) Първите 50 думи са с честота от 12 до 89 повторения.^{xii} Допускаме, че това са 50 категории и *кодираме* целия речник^{xiii} за тях. В категорията се включват думи с общ елемент в смисъла (на база синонимия, общ корен и др.).
- 7) Групираме оставащите ~200 думи, където е възможно, по общ елемент в смисъла. На групите се приписват категории и отново *кодираме* пълния речник.^{xiv}
- 8) Допускаме за всяка от категориите, че в текста се среща и нейната противоположна или отрицателна.^{xv} Отново *кодираме*.
- 9) *Проверяваме* думите на всяка категория в контекст и правим корекции.
- 10) *Групираме* категориите в основни теми по общ елемент в смисъла. Някои категории се обединяват по целесъобразност.
- 11) *Групираме* основните теми в пет раздела, които задават пет основни въпроса.
- 12) Останалите думи, които не са включени в категории, *проверяваме* в контекст и където е възможно *кодираме* към някоя категория (по елемент в смисъла).
- 13) С мерна единица фраза *добавяме* в категориите няколко изрази, които не могат да бъдат включени на ниво дума.
- 14) Отново *повтаряме* всички стъпки на анализа.
- 15) В отделно изследване *кодираме* отрицателните теми с мерна единица фраза и ги *анализираме*.
- 16) *Резултатите* се изразяват таблично.
- 17) *Остават* 30 думи от речника, които не могат да се включат в тема или категория: 10 местоимения^{xvi} и 15 други думи^{xvii}, с честота 5% + 5%, т.е изследването покрива 90% от текста на ниво дума.
- 18) Анализ.

4.РЕЗУЛТАТИ

Виж ПРИЛОЖЕНИЯ: табл. 1, табл. 2, табл. 3, табл. 4 и табл. 5. В таблиците са представени въпросите с 23 основни теми и 56 категории и думите, които включват. Показана е честотата на употреба на всички нива. В резюме това са:

1)“Как е представен ЖИВОТЪТ: ПРОЯВЛЕНИЕТО И УСЛОВИЯТА за него?” с основни теми “*Живот*” [категории “Има живот”, “Има смърт”], “*Светлина*” [к. “Има светлина”, “Има тъмнина”], “*Вода*” [к. “Има вода”, “Има суша”], “*Въздух*” [к. “Има въздух”] и “*Топлина*” [к. “Има топлина”].

2)“Как е представен ЧОВЕКЪТ - АЗ-А И ГРУПАТА?” с основни теми “*Човекът*” [к. “Тяло”, “Възраст”, “Качества”], “*Аз-а*” [к. “Аз”, “Аз правя нещо”], “*Колективът. Групата*” [к. “Ние заедно”, “Ние правим нещо”, “Семейната група”] и “*Обмен (вземане и даване)*” [к. “Обмен: Приемане”, “Обмен: Даване”].

3)“Какви са физическите и психични СЪСТОЯНИЯ И ДЕЙНОСТИ?” с основни теми “*Чувства и емоции*” [к. “Положителни чувства и емоции”, “Отрицателни чувства и емоции”], “*Познание*” [к. “Мисля и уча”, “Слово и музика”], “*Свобода*” [к. “Имам свобода”, “Има ограничения”, “Избор: положителен”, “Избор: отрицателен”], “*Труд и игра*” [к. “Игра”, “Труд”], “*Движение*” [к. “Пътят”, “Движения. Придвижване по път”, “Преустановяване на движението”] и “*Успех*” [к. “Имам сила”, “Побеждавам. Преодолявам”].

4)“Как е представена СРЕДАТА: ПРИРОДАТА И СВЕТАТ?” с основни теми “*Нашият свят*” [к. “Светът – едно цяло”, “Бог”, “Посоки в пространството”, “Математически мерки”], “*Характеристики на средата*” [к. “Цветовете”, “Има красота”, “Има обновяване”, “Има изобилие и богатство”, “Има чистота”, “Има свещени неща”], “*Земната природа*” [к. “Земята”, “Растителност и процеси на растеж”, “Животни и

движенията им”, “Водата в природата”] и “Космосът” [к. “Небето”, “Слънцето и проявленията му”, “Другите небесни обекти”].

5) “Каква представа за ВРЕМЕ изгражда текста?” с основни теми “Минало, настояще, бъдеще” [к. “В миналото”, “В настоящето”, “В бъдещето”], “Повторение. Ритъм” [к. “Непрекъснати процеси”, “Ритмични процеси”], “Денонощието” [к. “Утро”, “Ден”, “Вечер”, “Нощ”] и “Астрономическо време” [к. “Време”].

5. ОТРИЦАТЕЛНИТЕ ДУМИ

Смисълът на отрицателните думи^{xviii} се променя в контекста, затова те повторно са анализирани с по-широка мерна единица от думата, а именно фразата.

Виж ПРИЛОЖЕНИЯ: таблица 6

Анализът показва следните особености на текста: 1. На ниво дума е запазен принципът на полярността: на основните положителни категории са зададени противоположните им отрицателни. 2. Количественото съотношение положителна-отрицателна е многократно в полза на положителната (282:6 и т.н.). 3. В най-близък контекст отрицателните думи са трансформирани в положителни или взаимно се отричат.

6. АНАЛИЗ

Виж ПРИЛОЖЕНИЯ: таблица 7.

Всички изследвани категории^{xix} са подредени по честота на употреба, изразена като процент от пълния текст от 2536 пълнозначни думи. Разделени са на 5 групи. В резюме това са:

- **I група:** Теми с честота над 200 думи или над 10 % от текста. Това са две теми: 1. “Има светлина” и 2. “Положителни чувства и емоции”. Общата честота на групата е 21.4 %, т.е. всяка пета дума от текста.
- **II група:** Теми с честота от 100 до 200 думи или от 4 до 10 %. Това са пет теми: 3. “Слънцето и проявленията му”, 4. “Ние заедно”, 5. “Има живот”, 6. “Движения. Придвижване по пътя”, 7. “Слово и музика”. Общата честота на групата е 24.1 % или приблизително всяка четвърта дума от текста.
- **III група:** Теми с честота от 50 до 100 думи или 2-4 %. Това са 11 теми: 8. “Водата в природата”, 9. “Растителност и процеси на растежа”, 10. “Светът като едно цяло”, 11. “Обмен: Даване”, 12. “Има красота”, 13. “Човекът: тяло”, 14. “Има обновяване”, 15. “Побеждавам. Преодолявам”, 16. “Имам сила”, 17. “Утро”, 18. “Мисля и уча”. Общата честота на групата е 27.4 % или приблизително всяка четвърта дума от текста.
- **IV група:** Теми с честота от 10 до 50 думи или 0.5-2 %. Това са 26 теми с поредни номера: 19. “Време”, 20. “Математически мерки”, 21. “Ден”, 22. “Има изобилие и богатство”, 23. “Бог”, 24. “Животни и движенията им”, 25. “В настоящето”, 26. “Аз”, 27. “Посоки в пространството”, 28. “Непрекъснати процеси”, 29. “Има топлина”, 30. “Земята”, 31. “Човекът: качества”, 32. “Има чистота”, 33. “Игра”, 34. “Имам свобода”, 35. “Пътят”, 36. “Въздух”, 37. “Труд”, 38. “Цветовете”, 39. “Избор: положителен”, 40. “Обмен: Приемане”, 41. “Има свещени неща”, 42. “Небето”, 43. “Семейната група”, 44. “Ритмични процеси”. Общата честота на групата е 25.7 % или всяка четвърта дума от текста.
- **V група:** Теми с честота под 10 думи или под 0.5 %. Това са 12 теми, но с обща честота от 2.7%. Това са: 45. “В бъдещето”, 46. “Има ограничения”, 47. “Човекът: възраст”, 48. “Отрицателни чувства и емоции”, 49. “Другите небесни обекти”, 50. “Преустановяване на движението”, 51. “Има тъмнина”, 52. “Избор: отрицателен”, 53. “Вечер”, 54. “Нощ”, 55. “Има суша”, 56. “Има смърт”

Общият процент на темите е 101%, докато реално изследването обхваща 90 % от текста. Разликата е от думи, включени едновременно в две категории, тъй като покриват и двете с различни аспекти от смисъла си.

Ако с помощта на най-често срещаните теми в текста направим резюме, то би изглеждало така:

“Това е текст, в който всяка пета дума говори за светлина или положително чувство. В центъра му е поставен човекът със своето индивидуално “аз”, което обаче е четири пъти по-малко от неговото социално аз; посланието е “ние сме заедно”. Темата за живота е основна. Само думата “живот” е с честота 72, т.е средно веднъж в минута. Друга основна тема е природата (земята и небето): слънце, растителност, вода и др. Това е текст, в който човекът е заобиколен от слово, музика, красота, обновяване. Той играе, труди се, мисли и е включен в ситуация на обмен със средата. Движенията изобилстват. Отрицателните състояния съществуват, макар и малко, за да се пребори човек с тях и да победи, защото е силен.”

7.ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Популярността на метода контент анализ се дължи на способността му да превръща голям обем неструктурирана информация в малка по обем систематично поднесена информация, като се следва определена методология и субективността е сведена до минимум. Други предимства^{xx} са че изследва текста отблизо и достига до централните му аспекти; позволява статистически анализ на резултатите; ненаатрапчив е; доказва достоверността на други методи. С метода се “извлича онзи смисъл и онова съдържание, които авторите са вложили в текста (съзнателно, целенасочено) без обаче да са декларирали изрично това”^{xxi}.

Недостатъци на метода са, че е скъп и отнема много време; при ръчна обработка са възможни пропуски, а при компютърна не се разпознават омонимите; може да има субективизъм при кодиране на широко или неясно формулирани категории. В това изследване са преодолени недостатъците, тъй като е използван ръчен и компютърен анализ и субективността е сведена до минимум.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА^{xxii}

- Бижков, Г., Краевски, В. Методология и методи на педагогическите изследвания. София-Москва: Университетско издателство “Св.Климент Охридски”, Аскони-Издат, 1999
- Бижков, Г. Методология и методи на педагогическите изследвания. София: Наука и изкуство, 1983
- Бижков, Г., Люлюшев, М. Методи и методология на историко-педагогическите изследвания. Велико Търново: 1989
- Десев, Л. Речник по психология, София: 1999
- Babbie, E.R. The Practice of Social Research, 6th ed. Belmont, Calif.: Wadsworth, 1992.
- Berelson, B. Content Analysis in Communication Research, New York: Free Press, 1952.
- Carley, K. (1992). Coding choices for textual analysis: A comparison of content analysis and map analysis. Непубликувана методика, използвана от Palmquist.
- Carley, K. (1990). Content analysis. В *The Encyclopedia of Language and Linguistics*, R.E. Asher (ред.), Edinburgh: Pergamon Press, 1990
- General Accounting Office (GAO^{xxiii}, 1996). Content Analysis: A Methodology for Structuring and Analyzing Written Material. (Ръководство, 1996, №:GAO/PEMD-10.3.1). Онлайн от www.gao.gov. Изложението е по Babbie и Weber
- General Accounting Office (GAO, 1989). Content Analysis: A Methodology for Structuring and Analyzing Written Material. (Ръководство, 1989, №:GAO/PEMD-10.3.1). Онлайн от http://www.coe.uga.edu/~cwise/content_analysis/GAO_methodology.pdf
- Mayring, Ph. Qualitative Content Analysis. В *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research: 2000, June, 1 (2)*. Онлайн списание на <http://qualitative-research.net/fqs/fqs-e/2-00inhalt-e.htm>
- Palmquist, M. (ред.) Курс за студенти на **Colorado State University**, САЩ. Онлайн на <http://writing.colostate.edu/references/research/content/pop2d.cfm>

Stemler, S. An overview of content analysis. В *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 2001, 7 (17). Онлайн списание на <http://ericae.net/pare/getvn.asp?v=7&n=17>

The University of Georgia, САЩ. Онлайн курс за студенти на http://www.coe.uga.edu/~cwise/content_analysis/resources.html

Van der Veer Martens, В. (ред.) Курс за студенти на **Syracuza University**, САЩ. Онлайн на <http://web.syr.edu/~bvmarten/index.html>

Weber, R.P., Basic Content Analysis, 2nd ed. Newbury Park, Calif: Sage, 1990.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Таблица 1

“Как е представен животът - проявлението и условията за него?”

ЖИВОТЪТ: ПРОЯВЛЕНИЕ И УСЛОВИЯ

1	О снов ни теми	Под-теми (категории на основните теми)	Чест ота	Думи и честота им на употреба (брой повторения)
ЖИВОТЪТ И УСЛОВИЯ ЗА НЕГО	ЖИВОТ		116	
	ЖИ-ВОТ	“Има живот”	114	живот- 72, живея- 11, оживявам- 1, жив- 23, живо- 2, раждам- 5, няма нивга да умра- 2
		“Има смърт” ¹	2	умирам- 2
	СВЕТЛИНА		279	
	СВЕТЛИНА	“Има светлина” <i>(светлина, светеци обекти, светлата част от денонощието)</i>	273	светлина- 37, светя- 1, светъл- 24, светлозарен- 10, слънчев- 10, лъчи- 31, грея- 22, грейнал- 6, сияя- 2, сияен- 2, сияние- 1, блестя- 2, бляскав- 1, блеснал- 2, слънце- 41, слънчице- 3, звезда- 3, луна- 3, светли висини- 6, изгрев- 2, изгрявам- 9, зора- 6, зазорявам- 2, ден- 34, сутрин- 6, брилянт- 3, брилянтен- 2, елмаз- 2
		“Има тъмнина” <i>(тъмната част от денонощието)</i>	6	залязвам- 2, вечер- 2, нощ- 2
	ВОДА		94	
	ВОДА	“Има вода” <i>(водни обекти, движения на водата)</i>	92	вода- 4, водица- 1, река- 1, речица- 2, извор- 3, изворче- 4, изворен- 8, дъжд- 2, дъждец- 1, роса- 12, росен- 6; бликам- 7, вливам- 7, обливам- 1, поливам- 2, изливам- 4, лея- 9, тека- 1, течущ- 8, потичам- 2, шуртя- 4, ромоля- 1, разтварям- 2
		“Има суша”	2	жадувам- 2
	ВЪЗДУХ		20	
	ВЪЗДУХ	“Има въздух”	20	въздух- 10, зефир- 2, дишам- 7, дишане- 1
	ТОПЛИНА		28	
	ТОПЛИНА	“Има топлина”	28	топлина- 2, топло- 2, разтопявам- 2, грея- 22
	Общо			537

¹ Виж т.5 от доклада и таблица 6

Таблица 2

“Как е представен човекът - аз-а и групата?”

ЧОВЕКЪТ: АЗ И ГРУПАТА

2	О снов ни теми	Под-теми (категории на основните теми)	Чест ота	Думи и честота им на употреба (брой повторения)
ЧОВЕКЪТ: АЗ И ГРУПАТА	ЧОВЕКЪТ		92	
	ЧОВЕКЪТ	“Човекът: тяло”	60	лице- 3, лик- 3, очи- 1, сърце- 25, гърди- 1, душа- 21, дух- 2, човек- 1, човешки род- 1
		“Човекът: възраст”	8	дете- 1, чедо- 1, млад- 2, младост- 2, девица- 1, ще растем- 1
		“Човекът: качества” (от контекст за човека)	24	здрав- 2, млад- 2, красив- 1, хубав- 2, богат- 2, умен- 1, доволен- 5, засмян- 3, волен- 4, с чисто сърце- 1, с мощен дух- 1
	АЗ-А		30 (+21)	
	АЗ-А	“Аз”	30	ме- 6, мен- 4, мене- 2, ми ₁ (лично мест.)- 8, ми ₂ (притеж.мест.)- 2, мой- 8
		“Аз правя нещо”	(21)	21 глагола в 1л.ед.ч.
	КОЛЕКТИВЪТ. ГРУПАТА		132 (+98)	
	КОЛЕКТИВА ГРУПАТА	“Ние заедно”	120	ние- 3, ний- 27, нази- 6, нас- 11, наш- 11, ни ₁ (лично мест.)- 29, ни ₂ (прит.мест.)- 14, дружен- 6, задружно- 2, братство- 4, запознаване- 1, познат- 2
		“Ние правим нещо”	(98)	98 глагола в 1л.мн.ч.
		“Семейната група”	12	баща- 4, майка- 3, деца- 1, чедо- 1, дом- 2, род- 1
	ОБМЕН (ВЗЕМАНЕ И ДАВАНЕ)		85	
	ОБМЕН	“Обмен: Приемане”	15	вземам- 2, приемам- 2, посрещам- 11
		“Обмен: Даване”	70	даване- 1, давам- 8, дар- 11, дарявам- 4, нося (за да дам)- 28, помагам- 3, пращам- 7, изпращам- 2, благодат- 4, благодатно- 2
Общо		339 (+119)		

Таблица 3

“Какви са психичните и емоционални състояния и дейности?”

ПСИХИЧНИ И ЕМОЦИОНАЛНИ СЪСТОЯНИЯ И ДЕЙНОСТИ

3	Осно вни теми	Под-теми (категории на основните теми)	Често та	Думи и честота им на употреба (брой повторения)
ЧОВЕКЪТ: СЪСТОЯНИЯ, КАЧЕСТВА, ДЕЙНОСТИ	ЧУВСТВА И ЕМОЦИИ		277	
	ЧУВСТВА И ЕМОЦИИ	“Положителни чувства и емоции”	270	радост- 46, радостен- 2, радостно- 2, радвам се- 11, веселие- 6, весел- 4, весело- 6, развеселявам- 1, засмян- 3, доволен- 5, приятно- 1, възторжено- 1, вдъхновен- 2, вдъхновявам- 2, ликувам- 2, бодър- 7, бодро- 3, любов- 52, любя- 1, любим- 5, възлюбен- 1, обич- 2, обичам- 7, жадувам- 2, целувам- 2, галя- 1, нежен- 11, нежно- 1, милвам- 6, милувка- 1, мил- 8, милосърдие- 2, милостив- 2, милост- 10, вяра- 1, благ- 13, благод- 10, мир- 23, примирение- 1, лей се в душата еликсир- 2, красиви чувства- 2
		“Отрицателни чувства и емоции” ²	7	страхувам се- 1, скръб- 3, беда- 2, неволя- 1
	ПОЗНАНИЕ		160	
	ПОЗНАНИЕ	“Мисля и уча”	50	уча (се)- 3, знание- 1, умен- 1, разумен- 10, мъдрост- 5, мисля- 10, мисъл- 19, промисъл- 1
		“Слово и музика”	110	дума- 7, казвам- 7, глас- 9, проговарям- 2, благославям- 4, шепна- 3, мъльва- 1, наричам- 1, викам- 1, зова- 6, зов- 2, сказание- 1, песен- 10, пея- 26, запявам- 7, сладкогласно- 4, възпявам- 3, химн- 2, седмострунен-1, арфа- 1, танц- 2
	СВОБОДА		53	
	СВОБОДА	“Имам свобода”	21	свобода- 16, освобождение- 1, волен- 4,
		“Има ограничения” ³	9	преграда- 2, тесния кръг- 6, квадрат - 1 (<i>метафори</i>)
		“Избор: положителен”	18	избрано (<i>добро</i>)- 2, добро- 1, доброта- 2, верен (<i>правилен</i>)- 2, право (<i>добре</i>)- 4, добре- 7
		“Избор: отрицателен” ⁴	5	зло- 5
	ТРУД И ИГРА		42	
	ТРУД И ИГРА	“Игра”	22	игра- 6, играя- 9, поигравам си- 5, заигравам- 2
		“Труд”	20	служител- 2, работя- 5, снова (<i>на стан</i>)- 1, тъка- 1, втъквам- 1, тъкане -1, посявам- 3, сея- 1, уча (се)- 3, изграждам- 2
	ДВИЖЕНИЕ		139	
	ДВИЖЕНИЕ	“Пътят”	21	път- 15, пътека- 6
		“Движения. Придвижване по пътя.”	112	подвижвам се- 2, подвижност- 1, гимнастика- 2, танц- 2, скачане- 1, вдигам- 1, дигане- 1, отваряне- 1, пляскане- 1, летене- 1, летя- 9, трептя-4, политам- 1, поемам (<i>по път</i>)- 6, тръгвам- 11, излизам (<i>на път</i>)- 6, вървя- 3, ходя- 9, ход- 6, стъпка- 7, отивам- 4, тичам- 3, бягам- 1, идвам- 21, пристигам- 2, търся-1, следя-2, вардя-1, пазя-1, пълня-1
		“Преустановяване на движението”	6	спирам- 3, сън- 2, седа- 1
	УСПЕХ		107	
	УСПЕХ	“Имам сила”	52	сила- 22, мощен- 4, крепко- 2, крепя- 24
“Побеждавам. Преодолявам”		55	победа- 1, побеждавам- 6, побеждаване- 1, смело- 13, възход- 6, възраствам- 4, възлизане- 1, стремя се- 1, ставам ₂ (<i>качество</i>)- 1, вдвоявам- 15, прегради няма да ни спрат- 1, всички прегради преодоляваме- 1, спри..смело пак тръгни- 2, проявявам- 2	
Общо		778		

² Виж т.5 от доклада и таблица 6³ Виж т.5 от доклада и таблица 6⁴ Виж т.5 от доклада и таблица 6

Таблица 4

“Как е представена средата: природата и светът?”

СРЕДАТА: ПРИРОДАТА И СВЕТЪТ

4	Осно вни теми	Под-теми (категории на основните теми)	Често та	Думи и честота им на употреба (брой повторения)
СРЕДАТА, ПРИРОДАТА, СВЕТЪТ	НАШИЯТ Свят	НАШИЯТ Свят	178	
		“Светът – едно цяло”	72	свят- 29, целия свят- 4, целия мир- 3, цялата Вселена- 1, цялата природа- 5, цялата земя- 3, цял човешки род- 1, вси души-2, всички души- 10, всичко живо- 2, всичко (<i>живо</i>)- 12
		“Бог”	31	Бог- 4, Господ- 3, Божий- 24
		“Посоки в пространството”	28	все напред- 2, напред- 6 (+2)*, нагоре- 1, горе- 6, навред- 8, вред- 2, вредом- 3
		“Математически мерки”	47	квадрат- 1, кръг- 6, пентаграм- 1, строен ред- 2, чертая- 1, едно- 1, две- 8, три- 3, раз- 2, два- 1, пръв- 13, колко- 6, малко- 1, безброй- 1
		ХАРАКТЕРИСТИКИ НА СРЕДАТА	209	
	ХАРАКТЕРИСТИКИ НА СРЕДАТА	“Цветовете”	18	белоснежен- 1, зелен- 4, розов- 1, бистър- 12
		“Има красота”	63	красота- 21, хубав- 7, красив- 14, прекрасен- 2, прелестен- 1, чуден- 12, дивен- 1, украсявам- 2, крася- 2, окичвам- 1
		“Има обновяване” ⁵	57	пролет- 7, нов (<i>ден</i>)- 6, нова (<i>светлина</i>)- 8, нова (<i>радост</i>)- 6, нов (<i>живот</i>)- 19, нов (<i>път</i>)- 6, денят пристига след нощта- 2, радост иде след скръбта- 1, залязва (<i>слънцето</i>), но вечно се явява пак- 2
		“Има изобилие и богатство”	33	изобилен- 2, изобилно- 1, обилно- 5, пълен (<i>изпълнен</i>)- 1, пъля (<i>изпълвам</i>)- 1, скъп- 1, скъпоценен- 1, брилянт- 3, брилянтен- 2, елмаз- 2, богат- 2, царски- 10, царувам- 2
		“Има чистота”	23	чистене- 1, чист- 10, бистър- 12
		“Има свещени неща”	15	свещен- 12, свят- 3
		ЗЕМНАТА ПРИРОДА	225	
	ЗЕМНАТА ПРИРОДА	“Земята”	27	земя- 6, земен- 2, планина- 3, връх- 7, Мусала- 1, Рила- 1, природа- 7
		“Растителност и процеси на растеж”	75	гора- 2, трева- 7, тревица- 2, листо- 2, цвете- 8, цветенце- 2, плод- 5, житен клас- 2, градина- 1, ливада- 4, поляна- 2, нива- 2, сея- 1, посявам- 3, пролет- 7, никна- 2, възраствам- 4, раста- 6, зрея- 4, зрял- 2, уха- 2, аромат- 5
		“Животни и движенията им”	31	всяка твар- 1, птичка- 13, птиченце- 3, чуруликам- 1, хвъркам- 2, летя- 9, политам- 1, летене- 1
		“Водата в природата”	92	вода- 4, водица- 1, река- 1, речица- 2, извор- 3, изворче- 4, изворен- 8, дъжд- 2, дъждец- 1, роса- 12, росен- 6, бликам- 7, вливам- 7, обливам- 1, поливам- 2, изливам- 4, лея- 9, тека- 1, течущ- 8, потичам- 2, шуртя- 4, ромоля- 1, разтварям- 2
		КОСМОСЪТ	176	
	КОСМОСЪТ	“Небето”	14	Вселена- 1, небе- 2, небесна шир- 4, небесен простор- 1, светли висини- 6
		“Слънцето и проявленията му”	156	слънце- 41, слънчице- 3, слънчеви лъчи- 6, светлозарни лъчи- 10, грейнали лъчи- 4, брилянтени лъчи- 2, лъчи- 9 (+22), светлина- 37, светя- 1, грея- 22, блестя- 2, изгрев- 2, изгрявам- 9, грейнала зора- 2, зора се е зазорила- 2, зора- 2 (+4), залязвам- 2
“Другите небесни обекти”		6	звезди – 3, луна- 3	

* В скоби е думата в друг контекст

⁵ Идеята за ново начало носят и думите от категорията “Утро”: начало на новия ден

Общо:	788
-------	-----

Таблица 5

“Каква представа за време изгражда текста?”

ВРЕМЕТО В ТЕКСТА

5	О снов ни теми	Под-теми (категории на основните теми)	Чест ота	Думи и честота им на употреба (брой повторения)
ВРЕМЕТО В ТЕКСТА	МИНАЛО, НАСТОЯЩЕ, БЪДЕЩЕ		40 (+555)	
	МИНАЛО, НАСТОЯЩЕ, БЪДЕЩЕ	“В миналото”	(13)	13 действия се извършват в минало време
		“В настоящето”	31 (+459)	днес – 14, сега- 1, тук- 1, ето веч/е/- 15; 459 действия се извършват в сегашно време
		“В бъдещето”	9 (+83)	подир игрите-2, след игри- 1, бъднини- 3, пребъдвам- 3; 83 действия се извършват в бъдеще време, включително в по-късен момент на днешния ден
	ПОВТОРЕНИЕ, РИТЪМ		40	
	ПОВТОРЕНИЕ, РИТЪМ	“Непрекъснати процеси”	28	вечно- 4, непрестанно- 2, безспир(но)- 10, всяка минута- 2, всеки час- 3, през всичките години- 1, до кат гледат ни очите- 1, още- 1, пак- 4
		“Ритмични процеси”	12	всяка сутрин- 2, всеки ден- 2, денят пристига след нощта- 2, радост иде след скръбта- 1, залязва (слънцето), но вечно се явява пак- 2, спри..пак тръгни- 2, Паневритмия- 1
	ДЕНОНОЩИЕТО		95	
	ДЕНОНОЩИЕТО	“Утро”	51	пробуждане- 1, будя- 2, събуждам се- 2, ставам (от сън)- 9, в ранен час- 4, на ранина- 9, рано- 8, сутрин- 6, ражда се..ден- 2, почва нов..ден- 1, изгрява слънцето- 5, при изгрев- 2
		“Ден”	36	ден- 34, дор в небето слънце грее- 2
		“Вечер”	4	вечер- 2, залязва (слънцето)- 2
		“Нощ”	4	нощ- 2, сън- 2
	АСТРОНОМИЧЕСКО ВРЕМЕ		49	
	ВРЕМЕ	“Време”	49	време- 4, кога- 1, минута- 2, час- 7, ден- 34, година- 1
	Общо:		224 (+555)	

Таблица 6
“Отрицателните думи”

Категория	Дума, честота	Контекст
“Има смърт”	умирам- 2	“няма нивга да умре ” (<i>човекът</i>)- 2
“Отрицателни чувства”	страхувам се- 1 скръб- 3 неволя- 1 беда- 2	“не се страхуваме от беди ”- 1 “радост иде след скръбта ”- 1 “ скърби земни разтопява с своята топлина” (<i>слънцето</i>)- 2 “дори в неволя и беда за нас е хубав Божий свят” -1
“Има ограничения”	преграда- 2 тесния кръг- 6	“всички прегради преодоляваме”- 1 “ прегради няма да ни спрат”- 1 “от кръга тесен излезни”- 6
“Избор: отрицателен”	зло- 5	“ зло да победим”- 5
Други отрицателни думи	губя- 3 пилея- 2	“време не губи , време не пилей ”- 1 “ще отида да работя, време да не губя ”- 2 “цветенцата аромат сладостен пилеят ”- 1
Отрицанията “не”, “няма”, “никога”	не- 5 няма- 3 нивга (<i>никога</i>)-2	“ не се страхуваме от беди ”- 1 “време не губи, време не пилей”- 1 “ще отида да работя, време да не губя”- 2 “прегради няма да ни спрат”- 1 “ няма нивга да умре” (<i>човекът</i>)- 2
“Има тъмнина” *	залязвам*- 2 вечер*- 2 нощ*- 2	“ залязва то, но вечно се явява пак” (<i>то, слънцето</i>)- 2 “ вечер сияйни звезди следим”- 2 “денят пристига след нощта ”- 2
“Има суша”*	жадувам*- 2	(метафорично)“тя жадува слънцето” (<i>тя, земята</i>) –1 “теб обичам, теб жадувам ” (<i>теб, водице</i>)- 1
“Преустановяване на движение” *	спирам*- 3 сън*- 2 седя*-1	“подвижи се и се спри , смело пак тръгни”- 2 “прегради няма да ни спрат ”- 1 “земята се събужда от съня ”- 1 “ставайте от сън деца”- 1 “при седмострунна арфа на Рила седим ”- 1
* Тези темите не са типично отрицателни, но са противоположни по смисъл на основните положителни: “Има светлина”, “Вода” и “Движения”		

Таблица 7

“Анализ на категориите.”

Категориите са подредени по честота на употреба. Честотата е изразена в проценти от целия текст от 2536 пълнозначни думи.

I група: Теми от №1 и №2 с честота над 200 думи (над 10 %)

1.	“Има светлина” (273)	10.76 %
2.	“Положителни чувства и емоции”(270)	10.65 %
Общо за група I		21.41 %

II група: Теми от №3 до №7 с честота от 100 до 200 думи (4-10 %)

3.	“Слънцето и проявленията му” (156)	6.15 %
4.	“Ние заедно” (120)	4.73 %
5.	“Има живот” (114)	4.50 %
6.	“Движения. Придвижване по пътя.” (112)	4.42 %
7.	“Слово и музика” (110)	4.34 %
Общо за група II		24.14 %

III група: Теми от №8 до №18 с честота от 50 до 100 думи (2-3 %)

8.	“Водата в природата”/ “Има вода” (92)	3.63 %
9.	“Растителност и процеси на растежа” (75)	2.96 %
10.	“Светът - едно цяло” (72)	2.84 %
11.	“Обмен: Даване” (70)	2.76 %
12.	“Има красота” (63)	2.48 %
13.	“Човекът: тяло” (60)	2.37 %
14.	“Има обновяване” (57)	2.25 %
15.	“Побеждавам. Преодолявам” (53)	2.09 %
16.	“Имам сила” (52)	2.05 %
17.	“Утро” (51)	2.01 %
18.	“Мисля и уча” (50)	1.97 %
Общо за група III		27.41 %

IV група: Теми от №19 до №44 с честота от 10 до 50 думи (0.5-1 %)

19.	“Време” (49)	1.93 %
20.	“Математически мерки” (47)	1.85 %
21.	“Ден” (36)	1.42 %
22.	“Има изобилие и богатство” (33)	1.30 %
23.	“Бог” (31)	1.22 %
24.	“Животни и движенията им” (31)	1.22 %
25.	“В настоящето” (31)	1.22 %
26.	“Аз” (30)	1.18 %
27.	“Посоки в пространството” (28)	1.10 %
28.	“Непрекъснати процеси” (28)	1.10 %
29.	“Има топлина” (28)	1.10 %
30.	“Земята” (27)	1.07 %
31.	“Човекът: качества” (24)	0.95 %
32.	“Има чистота” (23)	0.91 %
33.	“Игра” (22)	0.87 %
34.	“Имам свобода” (21)	0.83 %
35.	“Пътят” (21)	0.83 %
36.	“Въздух” (20)	0.79 %
37.	“Труд” (20)	0.79 %
38.	“Цветове” (18)	0.71 %
39.	“Избор: положителен” (18)	0.71 %
40.	“Обмен: Приемане” (15)	0.59 %
41.	“Има свещени неща” (15)	0.59 %
42.	“Небето” (14)	0.55 %
43.	“Семейната група” (12)	0.47 %
44.	“Ритмични процеси” (12)	0.47 %
Общо за група IV		25.77 %

V група: Теми от №45 до №56 с честота до 10 думи (под 0.5 %)⁶

45.	“В бъдещето” (9)	0.36 %
46.	“Има ограничения” (9)	0.36 %
47.	“Човекът: възраст” (8)	0.32 %
48.	“Отрицателни чувства и емоции” (7)	0.28 %
49.	“Другите небесни обекти” (6)	0.24 %
50.	“Преустановяване на движение” (6)	0.24 %
51.	“Има тъмнина” (6)	0.24 %
52.	“Избор: отрицателен” (5)	0.20 %
53.	“Вечер” (4)	0.16 %
54.	“Нощ” (4)	0.16 %
55.	“Има суша” (2)	0.08 %
56.	“Има смърт” (2)	0.08 %
Общо за група V		2.72 %

⁶ В тази група са всички отрицателни/противоположни теми. За тях виж т.5 от доклада и таблица 6

- ⁱ От англ. “content” - “съдържание”; методът се нарича още “анализ на съдържанието”
- ⁱⁱ По-често се използва терминът “концепция”, затова количественият анализ се нарича още “концептуален”. Но също така е известен и като “тематичен” (Palmquist)
- ⁱⁱⁱ Palmquist (тази част от изложението е по Berelson, 1952); Stemler, 2001
- ^{iv} GAO, 1996
- ^v Предшественици на метода са анализите на библейски текстове, на сънищата при Фройд и графологичните анализи. (Mauring, 2000)
- ^{vi} Качественият метод включва различни техники, които изследват връзките (релациите) между думите; нарича се още “релационен”
- ^{vii} Mauring, 2000; Carley, 1990; интернет страниците на Colorado State University, University of Georgia, Syracuse University (Palmquist and Van der Meer)
- ^{viii} Методиката е описана по GAO, 1996 [по Babbie (1992) и Weber (1990)] и Palmquist [по Carley, (1992)]
- ^{ix} Наричат се *променливи*, защото варира начинът, по който могат да бъдат отразени в различни текстове.
- ^x Две от упражненията имат пълен и съкратен вариант. Целият текст включва и трите цикъла.
- ^{xi} Правила за съставяне на речника на текста: 1. умалителните и основни форми са една дума: “вода, водица”; 2. остарелите и основни форми са една дума: “цял, целий”; 3. омонимите са разделени: “мир”₁ (свят) и “мир”₂ (състояние); 4. многозначните думи са разделени, когато са със съвсем различна употреба: “ставам”₁ (от сън) и “ставам”₂ (в качество); 5. местоименията от един вид са една дума: “аз” стои за “мене”, “ме”, “ми”. За да се приложат правилата всяка дума от речника е проверена в целия текст.
- ^{xii} Последните 100 думи или $\frac{1}{4}$ от речника се срещат само по един път в текста
- ^{xiii} На този етап кодираме речника, а не текста, тъй като речникът напълно го изчерпва на ниво дума
- ^{xiv} Една дума може да бъде част едновременно от две категории в различни теми
- ^{xv} Основните теми са два типа: номинални (техните категории са в произволен ред) и рангови (техните категории се степенуват по скала с положителен и отрицателен край).
- ^{xvi} Невключени местоимения: “ти”, “той”, “тя”, “то”, “те”, “твой”, “свой”, “кой”, “що”, “туй”
- ^{xvii} Невключени думи: “гледам”, “готов”, “дребен”, “завчас”, “нека”, “отдалеч”, “рай”, “свеж”, “сладостен”, “сладък”, “тих”, “хай(де)”, “Христов”, “явявам се”
- ^{xviii} Отрицателни (умирам- 2, страхувам се- 1, скръб- 3, неволя- 1, беда- 2, преграда- 2, тесния кръг- 6, зло- 5, губя- 3, пиляя- 2, не- 5, няма- 3, никога- 2) и противоположни (жадувам- 2, спирам- 3, сън- 2, седя- 1, залязвам- 2, вечер- 2, нощ- 2).
- ^{xix} Тук категориите (под-темите) се обозначават най-общо като “теми”
- ^{xx} Palmquist; GAO, 1996; Stemler, 2001
- ^{xxi} Бижков, Г., Краевски, В., с.422
- ^{xxii} Всички цитирани интернет страници са ползвани през април 2003г.
- ^{xxiii} GAO е независима институция, която работи за конгреса на САЩ и подпомага дейността му с анализи, оценки и препоръки за федерални програми и дейности. Ръководството е за служителите на GAO.